

Oglasi, priplozila itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Nova predbrojba, oglašivač šalje se naputnicom ili položnicom pošt. urednice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odptavništvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Cekovnog računa br. 847.849. Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom ruku malo stvari, a neslogu sve pokvari». Narodna poslovice.

Ugovorni urednik i izdavačelj Jerko J. Mahulja.

U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Gulinja 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju n e p o d p i s a n i n e t i s k a j u, n e o t k a r i n a n i n e p r i m a j u.

Predplata na poštarinom stoji 10 K u obće, 1 na godinu 5 K za seljake, 1 na godinu ili K 5—, odnosno K 2— na pol godine.

Irvan carovine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zaostali 20 h., kolji u Puli toll i rvan lita.

Uredništvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Gulinja br. 1. I kamo nas se naslovljuje svapisma i predplata

Rat na Balkanu!

Pula, 3. decembra 1912.

Na ratištu zamukose puške i lopovi te zveket inog oružja a da odstupe mjesto državniciima, koji se sastode između Čataldže i Carigrada, na turskom zemljištu, radi utanačenja uvjeta za primirje. Glavnu rječ vode uz pojedine vojskovođe, bugarski i turski ministri Savov i Nazim paša.

Taj nagli preokret u ovom krvavom ratovanju iznenaditi će svakoga, kao što je ono prije i pol mjeseca dana iznenadilo čitav svijet neočekivani navjestej rata Turskoj od strane junackog kralja Nikole crnogorskog. I tada pitao se je svijet: čemu imamo diplomaciju, zašto su tuj velevlasti, koje ne bi smjele dopustiti žalostnog krvoprolića? Ali kralj Nikola poznavajući iz dugogodišnjeg iskustva spletke europske diplomacije i himbenost turske vlade naviesti krvnom dušmanu Slavenstva i kršćanstva naglo i nepričekivano rat, i to prije, nego li je rečena diplomacija uzmogla razplesti svoje mreže nad balkanskim narodima. Pa kao što su njoj kršćanske države na Balkanu tada pretržale nečiste račune, tako ne hjiđode ni sada ništa čuli o njezinom posredovanju, stupiv samo i izravno u pregovore s turskom vladom.

Ti se pregovori vode kako rekosome nedaleko Čataldže na turskom zemljištu a između odaslanika turske vlade i punomoćnika balkanskih ratujućih naroda. Z sada se radi samo o primirju i to prvobitno za 14 pak onda za 20 dana i reč bi, da je — dok ovo pismo — već primirje i utanačeno. Svakako je to dobar znak za obje stranke, t. j. znak je to, da se sili koji s jedne, toli s druge strane dovršiti dosadašnje grozno krvoproliće te po mogućnosti utanačiti takove uvjete primirja i mira, koji bi jamčili, da će se na Balkanu sroditi odnoštaji i da će kraljani i Turci u buduću živjeti kao dobri susjedi, ako ne budu mogli kao dobri prijatelji. Kako uvjete primirja navajda se: obustava ratovanja kroz 14 ili 20 dana i obustava doroga navih četa i oružja, te provedenju novih utvrda i konačno dozvota, da se objedouju, izjavljavama u Drinopolju i Skadru dozvoji svakoz dana dok traje primirje, dovoz hrane za onaj dan. Sto se liče uvjete za konačno utanačenje mira između ratujućih država, to se upominju s turske strane pri:

Grčki imale bi dobiti pokrajinu Epirus; Srbije Staru Srbiju i sandžak Novibazar; Bugarske pokrajinu Taraciju do Midie prema Dulevacu ili Kanali na grjejskom moru; Crna Gora jedan dio Albanije. Drinopolje ostane i nadalje u turskom posjednu; Makedonija sa glavnim gradom Solunom dobiva autonomiju; isto tako dobiva autonomiju i Albanija. Ose dvije posljednje pokrajine imale bi ostati pod pokroviteljstvom balkanskih država.

Konačni zahtjev Turske bio bi taj, da stupi i ona u savez balkanskih država. Ovo bi bilo, kako rekosome, predljet Turcke i njezinih prijatelja, na drugu, da

bi se balkanske države nakon onako sjajnih pobjeda i nakon toli velikih žrtava u krvi i novcu zadovoljile s onako skromnim odštetama.

Medjutim dok se utanačuje uvjete primirja i pregovara o uvjetim mira, dotle objedaju Bugari Drinopolje i Crnogorci Skadar, dočim prodiru Srbi na jadransko more, gdje zauzeše po zadnjim vijestima gradić Drač i nekoja druga manja mjesta. Grci zauzeše Solun i odalje posegnuše za nekojim manje važnim mjestima, koja bježeći Turci zapusliše.

Kamen smutnje između Austro-Ugarske i Srbije jesu baš albanske luke na jadranskom moru, koje zauzeše Srbi i koje smatraju već sada svojim posjedom. Te su luke u prvom redu Drač i Sv. Ivan od Medue, koje su Srbiji neobhodno potrebite i radi kojih se je ona bez dvojbe ponajviše upustila u krvavi rat.

Velevlasti htjele bi, da te luke ostanu i nadalje u posjedu Albanije, za koju hoće pođ svaku cieniu da bude slobodna i neodvisna. Medju zagovornicima i zaštitnicima stanovništva Albanije i njezine slobode nalazi se u prvom redu diplomacija Austro-Ugarske. Ovu podpiše svom silom diplomacija saveznice i prijateljice Italije, koja imade posebne osnove za i na Albaniju i koja baca odavna svoje zaljubljene poglede na tu pokrajinu na protivnoj obali. Ta je podpora neiskrona i nelojalna, jer Italiji nije do slobode i neodvisnosti Albanije, već jedino do svojih tajnih osnova, koje idu za tim, da ona sama čim prije zaposjedne tu za nju vrlo važnu pokrajinu. Austro-Ugarska ide bez dvojbe u vateru radi Albanije, više na korist, svoje za nevolju, saveznice Italije, nego li za svoju. Talijanska diplomacija, koja je uvijek znala u mutnom lovit i koja se je vada znala okoristiti nearečom ili nevoljom tuđih naroda, tjera i sada napried Austro-Ugarsku u nadi, da će pak ona »odatle« za sebe korist crpiti.

Radi toga je neishvaljivo za svakoga, komu nije zdravi vid strasno prot Slavenstvu zalet, kako se može nadi diplomacija četa od neiskrene i nelojalna susjeda i saveznika u tolikoj mjeri skorabiti i za nos voditi.

Diplomacija Austro-Ugarske izjavila je već na početku rata, da nebi mogla dozvoliti arbakog zaposjednuća albanskih luka, a sada, posto su nekoje tih luka po arbakoj vojsci već zaposjednute, grozi se kraljevini Srbiji, da će s njom prije zametnuti rat, nego li dopustiti, da te luke nakon mira s Turskom u arbakom ostanu posjedu. Ostala se diplomacija napinje do duke, da se spor između Austro-Ugarske i Srbije mirnim putem izravna, nu nade imade na izjavljanje malo, bule li diplomacije Austro-Ugarske usrejala na ovom zahtjevu. Taj je bo zahtjev neopravdan i neutemeljen, osobito nakon sjajnih pobjeda arbakog oružja i nakon zaposjednuća tih luka oružanom silom arbake vojske.

Za kraljevinu je Srbiju životno pitanje slobodan izlaz na jadransko more i ona se neče svojvoljno odreći prava, koje si

je oružanom silom izvojevala. Popibelj je dakle velika, da zbilja dodje do uružanog sukopa između Austro-Ugarske i Srbije radi albanskih luka, ne posreći li se u zadnji čas velevlastim izravnali mirnim putem teži spor, koji bi mogao zaplesti u krvavi rat polovicu Europe.

Naša je iskrena želja i kao podanika Austro-Ugarske i kao Slavena, da se taj nemili spor mirno izravna i da se urede naki odnoštaji prema susjednoj kraljevini tako, da budemo u buduće bolji susjedi i iskreni prijatelji.

Iz carevinskog vieća.

U Beču, dne 29. novembra 1912.

U utorku bijaše prva sjednica državnog sabora nakon zasjedanja delegacija. Čestitka dvoru.

Na početku sjednice priobčio je predsjednik, da je u ime državnog sabora čestitao dvoru na tomu, što je nadvojvodkinja Zita, supruga nadvojvode Kurta Frana Josipa, budućeg vladara, rodila muske diete.

Privremeni proračun. Vlada je predložila saboru privremeni proračun za god. 1913 za 6 mjeseci.

Razredna lutrija. Zatim je započela razprava o drugom čitanju zakonske osnove o ukinuću drojtane i uvedenju razredne lutrije.

Izvjestitelj zast. Urban preporučuje vladinu osnovu, dočim zastupnik dr. Krek i Ošner govore proti a zastupnik Stojan za osnovu.

Na koncu ministar financija Zaleski zagovara osnovu, koja da je podnešena privolom kuće i nakon dugotrajne borbe protiv brojne lutrije. On bi želio, da se lutrija u obće dokine, ali to nije moguće, jer se datohad od iste ne može pokritim drugim prihodom.

Razprava o prešnim predložim. Iza toga prekinuta je gornja razprava te se prešlo na razpravu o prešnom predloju o osnovi za zaštitu životinja od kužnih ili zaraznih bolesti.

Uplil na predsjednika. Socijalistički zastupnik Seitz prosvjeduje u upitu na predsjednika proti tomu, što ne bijaše pročitano njegova interpelacija i resolucija, stvorena na međunarodnom kongresu u Bazelu, u javnoj kući. Ta resolucija je manifest cilavog radništva proti svakom ratu.

Predsjednik odgovara, da je interpelacija obzirom na teški položaj, u kojem se ovaj čas monarhija nalazi, pročitalo sam. Zast. Seitz izjavljuje, da je zastupnik Seitz usredio i predsjednika i kuću. Čitavo pučanstvo da želi mir, ali čestiti mir. Najviše želeo miru oni, koji utjeravaju inozemstvo, da u Austriji ne ima vite patriotskog osjećanja.

Zastupnik Blankini prosvjeduje u formi opta čestoko proti raspustu zastupstva u Šibeniku i Splitu. U Dalmaciji se hoće uvesti macedonske odnoštaje na temelju izjavljanja iz rana.

U sjednici od sriede primljena je zakonska osnova o razrednoj lutriji u drugom i trećem čitanju, pak je nastavljena razprava o prešnom predloju glede zaštite životinja od kužnih bolesti.

Odgovor ministra unutarnjih posala. Ministar unutarnjih posala odgovara na interpelaciju zast. Lengenhama o uzemirujućim glasovima i njihovim upliva na novčane zavode. Ministar kaže, da su već u listopadu započeli ljudi u jednoj krunovini dizati novac iz štedionice. Tada je ministar financija izdao umirujuću izjavu. On to može danas opetovati i izjaviti, da ne ima absolutno nikakve pogibelji za ulagače novaca u štedionice. Država ne bi mogla ni smjela zapleniti novca privatnika, kad bi i došlo do kakvih zapletaja.

Prvo čitanje vladine osnove o privremenom proračunu. U sjednici od četvrtka dobio je rječ kod razprava u vladinoj osnovi o privremenom proračunu za god. 1913. zast. dr. Laginja. Govorio je o djelovima hrvatki a djelomice njemački preko 4 sata. Rekao je medju ostalim obzirom na predstojeće promjene na Balkanu, da je skrajnje vrijeme, da oni čimbenci u monarhiji, koji imadu zastupati interese sviju naroda monarhije, već jednom urede položaj Jugoslavena tako, da se budu ovi osjećali u monarkiji kao u svojoj kući. Dok jugoslavenko pučanstvo živi u dvima samostalnim državama, a unutar istih je razdijeljeno opet na veliki broj raznih upravnih područja, dotle se ne može osjećati kao u svojoj kući. (Taj ćemo zanimati govor po mogućnosti priobčiti u cijelosti.)

Njemački prvak zast. Gross dao je kratku izjavu u tom smislu, da bi se razprava o privremenom proračunu čim prije zaključilo.

Vodja njemačkih socijalista zastupnik dr. Adler izjase ostro postupak vlade, koja ne će da uredi unutarnje odnoštaje u državi i koja tjera lošu izvanjsku politiku. Kad bi Austrija znala urediti prilike na jugu države te poboljšati stanje seljaka u Bosni i Hercegovini tako, da im nebi bilo gore nego li u Srbiji, kad bi se omogućilo kolektakve Čaraje, onda bi se našlo sredstvo za mudru politiku na Balkanu.

U razpravu o istom predmetu posegnuše u sjednici od petka zastupnici Tuzar, Pratek i dr. Tresić. Prvi je udario žestoko na vladu zbog njezine nerazjale unutaroje i izvanjske politike; prosvjedovao je u ime česte socijalističke stranke najodlučnije proti onim krugovima u monarhiji, koji bi htjeli istu zaplesti u krvavi i pogibeljni rat.

Govorio je također žestoko bivši ministar za Cesku zast. Pratek, podržav bezobzirno kritički postupak zahtajne vlade proti Slavenima unutar granica monarhije i proti onim na Balkanu. Ogorčeno je ustiknuo prema vladinim skupama, da je grina sramota, što ne sjedi na ministar-

skim klubovima i zastupnik južnih Slavena monarhije.

Najčešće zigosao je postupanje vlade proti južnim Slavenima u obće, napose proti onim u Bačovini, hrvatski zaat. iz Dalmacije dr. Tresić. Govorio je tako nešto, da su prisutni. Niemci stali divkivati mu, da zar misli, da je u srbskoj skupštini. Tim izasivnim povicima odgovarali su dostojno hrvatski i česki zastupnici. Zatim bijaše razprava prekinuta.

Neve vladine osnove.

Veliko uzbuđenje izazvale su u zastupničkim krugovima tri vladine osnove, koje je kući predložila i koje bijahu odnosnim odborima bez prvog čitanja upućene. Te su osnove vojničkog sadržaja i tiču se: 1. podpora ženam i djeci mobiliziranih pričuvnika, 2. dobave dostatnog broja za vojku poltrebitih konja i 3. ukončavanja vojništva i smještenja vojničkih predmeta. Shvatljivo je, što su te osnove uzmetirile državno zastupstvo u današnjem težkom položaju.

Gradnja občinske šterne u Belom.

Kako više puta trpe ni krivi ni dužni od prevelike strogosti viših ili od nepoznanja pravog stanja stvari, pokazuje primjer gradnje javne šterne u Belom na otoku Cresu.

Šterna je puna, drži dobro vodu, služi narodu za koji je zidana, a graditelj ne dobiva novaca i tuži one, kojima neimaju, a novac odlučan za pripomoć gradnje leži u javnim blagajnama.

Štvar je dao u javnost zastupnik dr. Zagreba upitom na vladu u sjednici zastupničke kuće u Beču 13. novembra 1912., podpisanim od ostale dvojice naših zastupnika, prof. Mandića i Spinčića i još 17 njihovih dragova hrvatsko-slovenskoga kluba. Glasi se ovako:

Interpelacija:

zastupnika dra Laginje i drugova na njegovu Preuzviženost gosp. ministra poljodjelstva glede državnog prinosa za gradnju občinske šterne u Belom.

Ministarstvo poljodjelstva odlučilo je od prilike godine 1908. za gradnju javne šterne u Belom, na otoku Cresu, K 3400, plativih polovicom kad radnja bude započeta, a drugom polovicom nakon dovršenja i kolauda radnje.

Zemaljski Odbor za Istru dozvolio je u istu svrhu K 2500.

Porezna občina Beli, dotično njeni stanovnici, imali su iskopati jamu i dati do rukah material, što je i učinjeno.

Budući samo s timi prinosi nije bilo moguće izvesti djelo, uzeli su stanovnici Beloga, dotično ona porezna občina, što je još pod upravom mjesne občine Cres, još jednu strvu na se, osiguravali 800 K prinosa u gotovom.

Tako je došlo, da je zidaraki majstor Josip Aguston mladji, preuzeo radnju za onih 5000 K državnoga i pokrajinskog prinosa, te je do velikih malenkosti, radnju u istinu također dovršio.

Prije početka radnje ispostavilo se je, da ništa ploh krakova krova, koju se je smatralo potrebitom za nared šterne i koja su državni organi pri projektu bili uzeli u obzir, nije mogla biti useta, jer dotični budovničnici ni nisu smatrali potrebitim za nared šterne onoliku snagu na ovaj teret, ni se htjeli svoje krove pridržati za prvu šterne.

U istinu to nije štarni podalita škodilo, jer se je ona i bez toga podupno napunila i svoje odgovara svrhi.

Ostalo toga občina je, na naredite pitanje prije početka radnje, dobila od političke občine u Lottaju nagrat, neka pošme s radnjem i bez obzira na to kada se ne može poraviti onoliku plohu krova, koliko je isprvica bilo predviđeno.

Kako rečeno, ona štarna odgovara svoje svojoj svrsi. Usupor toga na pokušanoj drugoj kolaudi januara 1912. prigovoreno je radnji, jer neima onoga cilogoga krovnog navoda, kolik je bio isprvica predviđen.

To je razlog, s kojega se ne doznajuje druga polovica državnog prinosa.

Isto tako, s istog razloga da leži pokrajinski prinosa od 2500 K u poglu pri zemaljskoj blagajni u Poreču, mjesto da bude doznačen.

Ali zidaraki majstor Aguston hoće da dodje do svoga novca, te je nedavno pri okružnom sudu u Rovinju tužio četvoricu stanovnika Beloga, nekog Banduru Dinka, Veličić Ivana, Lazarić Dinka i Mohović Jurja (ostavinu) za platež ostataka K 3900, jer da su oni tobože na svoj račun predali djelo Agustonu, što ne odgovara istini, jer su oni postupali samo kao zastupnici svih stanovnika, dotično porezne občine Beli.

Sudbena razprava određena je za 16. decembra 1912.

Pošto štarna posvema odgovara svojoj svrsi; pošto je ista neprigovorno gradjena za opću korist, kao općinska štarna, te onaj četvorici privatnika spomenutim parnicom nastaju nepotrebiti i neopravdani troškovi, a u slučaju da tužba bude odbivena i graditelj bi imao štete, zato potpisani postavljaaju na njegovu Preuzviženost gospodina ministra za poljodjelstvo presan upit:

Je li njegova Preuzviženost voljna još prije 16. decembra 1912. dati doznačiti mjestnoj občini Cres preostalih K 1700 državnog prinosa za gradnju općinske šterne u Belom, te poraditi pri zemaljskom odhodu za Istru, da i pokrajinski prinosa od 2500 K bude doznačen prije spomenutog roka i da se tako ona parnica prekine?

Beč, 13. novembra 1912.

Bilo bi u istinu poželjno i koristno, da oblasti udovolje gornjem koraku, a totim više, kad je samo kotarsko poglavarstvo svjetlovalo, da se radnja započne, ako i ne budu svi krovci navedeni. To je učinjeno bez dvojbe u dobroj namjeri, da seelo Beli dobije dobre pitke vode i čim prije.

Pa kad se je štarna napunila i držal dobro vodu, to je najbolja kolauda. Mogao se je i inženir prevariti u računuu, da će trebati baš toliko metara krova za navod, pak da ljudi radi toga trpe i čekaju obćani im novac, i još da se moraju po sudu goniti — to nije pravo!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Raspisana štleteljska mjesta. U poljskom polit. kotaru raspisana su sljedeće učiteljska mjesta: 1. Mjesto nadučitelja 2. reda na pćkim školama u Jarugašima i Divićima. Nastavni jezik hrvatski, talijanski kao predmet. 3. Mjesto upraviteljskog učitelja 3. rjeda na pćkim školama u Pomeru i Rovinjskom selu. Nastavni jezik hrvatski i talijanski. 4. Mjesto nadučitelja 2. reda i učitelju 3. reda na pćkoj školi u Kaštanaru. Nastavni jezik hrvatski i talijanski. 5. Mjesto upraviteljskog učitelja 3. rjeda na pćkim školama u Blatnici dječici od odravja (Hrvat), Segotićima, Kraici, Premantari i Barazi. Nastavni jezik hrvatski, talijanski kao predmet. 6. Mjesto učitelja 3. reda na pćkim školama u Martani, Jurčićima, Divićima i Altari. Nastavni jezik hrvatski, talijanski kao predmet. — Brevia ovih mjesta viešnjem su pokrajinskim zakonom od 6. junaja 1908., nom. nak. broj 32. Može imadu se podaliti propisanim c. k. školskom vijedu u Pak do 31. decembra 1912. Molitaji za mjesta nadučitelja i upravljaajućih učitelja moraju dokazati osposobljenje za naknadno poučavanje vjeronauka.

Za Crveni Krst balkanskih naroda. Sakupljeno u Puli do 20. novembra 1912. K 1310 06. Ovaj prinosa bio je poslan središnjem odboru u Voloskom, koji je primitak novca oglasio u „R. N. L.“ od 29. novembra 1912.

Sakupljeno od 20. nov. 1912. dalje: Po zadnjem izkazu K 299 61 Nadalje poslao gosp. prisjednik Andričić iz Poreča K 20—

Iz Nove Vasi pošla po K 2-80 Vlačić Petar, po K 1 Glavić Luka, Vlačić Anton, Rabak Mate, Barolin Mate, Pancun Anton, Kramar Svetozar; po 40 fl. Gašparini Šime, Pancun Martin i Pol Mate. Ukupno K 10—

O. I. 20. nov. do 4. dec ukupno K 329-61

Za družbu sv. Ćirila i Metoda primismo od g. Antona Mirkovića iz Raklja svotu od K 13-20, koja je sakupljena prigodom krštenja njegove kćerke Milene. Darovaše: K 4 Ferdo Hrdy, župnik, po K 2 Adolfo Hadviger, učitelj, Martin Percan, Anton Mirković, K 1 Marija Percan, 20 para Marija Mirković, Zvili.

Hrv. Ćitnonica u Pall priredjuje danas u svojim prostorijama („Nar. Dom“, 1. kat. lijevo) koncert s plesnim vjendicem uz sudjelovanje Ćeliste g. Josipa Stano. Raspred koncerta: 1. Saint-Saens: Koncert A-moll. 2. Max Bruch: Kol Nidrei. 3. D. Popper: a) Nocturno, b) Gavotte. 4. a) B. Godard: Berceuse Jocelyn, b) Squire: Tarantella. Početak u 8 i pol sati. Pristup imadu i neclanovi. Ulazne cijene: Sjedala od I. do IV. reda 3 K, od V. do VII. reda 2 K, stajanje 1 K po osobi.

Hrv. Sokol u Pall priredjuje u subotu, dne 7. dec. 1912. „Mikulasevu Večer“ uz sviranje orkestra, pjevanje, predstavu i ples. Ulaznica za članove 60 fl., za neclanove K 2. Početak točno u 8 sati na večer. Pristup imadu samo članovi i pozvanici. Darove namijenjene za Mikulasevu primat će u subotu cijelo poslije podne jedan za to opredjeljeni član Sokola. Pristojba za svaki dar od 20 para ima se predati njemu uz namiru. Tko slučajno nije primio poziva, neka se obrati odboru Sokola u Narodni Dom (Posujilnica) I. kat.

Krčki kotar:

Iz Krka nam pišu: Ćudom smo se morali Ćuditi, kad smo doznali, da ovdlašnji općinski odbor i ovdlašnja kotarska gospodarska nadruja dopisaju sa zemaljskim odborom, odnosno sa zemaljskim gospodarskim vijećem u Poreču dvojezično, to jest talijanski i hrvatski. Ćemu to, kad su na upravi jednog i drugog Hrvati? Zar takova upravna bića druguda, gdje su u njima Talijani na vlasti, rabe oba zemaljska jezika?

Ako je bilo jednoga doba, kad su naši ljudi mislili, da će njihove molbe, tražbe ili prihtube biti bolje primljene od talijanskoga pata u Poreču, to već ne smije biti doba. Nije to doba volika nepravda već to, da nam zemaljske oblasti pišu samo talijanski? Ćemu da mi dozele opravdanje na taj njišor pristanak postupać sa dvojezičnošću naših podnećka? Ljudi, gdje nam je ponos!

Voloski kotar:

Najnovija podružnica „Narodne Zajednice za Istru“. Prole sećelje dne 24. c. m.j. obćrativala su u Zametu konstituirajuća skupština podružnice Narodne Zajednice za Istru sa Zemet i okoluu. Ovo je najnovija podružnica te organizacije a ujedno sedma po redcu.

Skupština je otvorila i vodio gosp. nadučitelj Franjo Rubes, koji je također član

Centralnog Odbora. Sa strane tog Centralnog Odbora bila su prisutna gg. Miran, Ivancić, dr. Tentor i L. Tomasić s njiama je došo takogjer g. baron R. Letiš.

Nakon pozdravnog govora g. Rubese, u kojem je naglasio korist i potrebu udruživanja i spomenuo kakvo je društvo „Narodna Zajednica“ i kako je do osnivanja toga društva došo, govorio je potanje o zadaći i poslovanju Zajednice društveni tajnik g. prof. Ivancić. Glavne misli njegova govora bile su ove: Dosada imali smo u Istri više društava s različitim smjerovima i zadaćama, kao n. pr. društvo „Bratovščina hrv. ljudi u Istri“, kojim je svrha podupiranje učenika iz Istre u srednjim i visokim školama; zatim društvo „Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru“ kojemu je svrha da podiže škole u našem jeziku ondje, gdje imade mnogo naše djece, a pozvani faktori ne dađu škole ili bar ne na narodnom jeziku; zatim „Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri“, pa „Gospodarsku savez“ i druga manja i veća društva, kojih imademo već hvala Bogu lijep broj u Istri. Nego svako od spomenutih i ne spomenutih društava radilo je za sebe, svake u svom smjeru i području, nije bilo jedne skupne i jedinstvene organizacije našega rasia. To su nekoji naši ljudi u Voloskom Opatiji, a i po drugim krajevima Istre već od više vremena opažali i tražili su, kako i na koji način da se tomu doskoći. I u tom nastojanju i traženju našli su na velike organizacije kod drugih naroda, osobito kod Niemaca i Ćeha. Upravo kod ovih posljednjih, čije su prilike u velike slične bile s našima u Istri, našlo se je društvo „Narodni Jednota Posumavska“, čija pravila uz male iznimke posve odgovaraju našim prilikama. I eto po tim pravilima nastalo se ovo naše novo veliko društvo za cijelu Istru hrvatskog i slovenskog jezika pod imenom „Narodna Zajednica“.

Zadaća ovoga novoga društva nije samo ta, da ujedini sav naš narodni rad i život u Istri, već da se bavi svime, što se samo zamisliti može, a što smjera boljitku našega žilva u Istri, kao n. pr.: da osniva organizacije, probudjuje i osniva naša prosvjetna, gospodarska i u obće narodna društva, da pribire i uređuje sve moguće podatke za našu privatnu statistiku, da kontrolira sve naše i ne naše javne Ćimbenike u Istri, da pomaže pojedince i skupine. Sve to i još mnogi drugi narodni poslovi spadaju u djelokrug Narodne Zajednice za Istru. Jedina politika je iz nje izključena. I tomo imade razloga, a glavni je taj, da ostanemo bar na kulturnom i gospodarskom polju jedinstveni; ako se jednom kojom nesrećom poćjepaju naši narodni redovi. Zatim je govornik spomenuo u kratko dosadašnji rad i uspjehe Zajednice, spomenuo je način poslovanja C. O. i pojedinih podružnica, raslošio je u kratko društvena pravila i povrsne je prisutne, da se listom upita u podružnicu da ono, što su Ćuli i drugima, koji nisu prisutni, molbe i da ih pozovu, te se i oni upisu u podružnicu.

Iza ovoga govora sljedeće je upisivanje članova: Štoro prvi prisutni upisane se, a bilo ih je iznad 50.

Tada se je prešlo na izbor odbora. Na predlog g. Rubese bijaše jednoglasno imbran za predsjednika g. Nho Matetić, učitelj na Kautrići, za podpredsjednika g. ing. Jaroslav Kopecky, ravnatelj obćinske škole u Zametu, za tajnika g. Franjo Gapić, učitelj u Sv. Križu, za blagajnika g. Franjo Rubes, nadučitelj u Zametu, sa odbornicima gg. Franjo Bečić, starosta „Sokola“, Rudolf Prebilit, učitelj u Pehluu, Josip Jurčić, opć. zastupnik, Ivan Pilepić, Ivan Lonac kbr. 57, za odbornike namjenike: gg. Ivan Lonac kbr. 49, Anton Pilepić kbr. 55, za revizore: gg. Anton Pilepić kbr. 305 i Josip Jurčan.

Očekah se je na to prešlo na faktični rad podružnice. Najprije je tajnik C. O.

Franina i Jurina.

Fr. Su li' pak našli muziku?
 Jur. Ča, ki, kade?
 Fr. Lovranski poprdli?
 Jur. Sada ju ne rabe, zač imaju kumediju.
 Fr. A direktur?
 Jur. On, kemu je solad otac, mat, žena, deca i sam Bog.
 Fr. Ča on nekadašnji Hrvatina?
 Jur. Baš on, ki bi bil i jutri Hrvatina, samo da ga priveže za puno korito!
 Fr. Blaze s njim Taljanom!
 Jur. I mora bit superbi!

Odvičetički koncipijent vješt Hrvat-
 skom, taljanskom i njemačkom jeziku sa
 dvogodišnjom odvijet. i sudbenom prak-
 som traži mjesto. Nastup odmah. Infor-
 macije i ponudbe sa honorarom kod uređ-
 ništva „Nase Sloge“.

Br. 6206/12.

Natječaj.

Na temelju zaključka občinskog zastup-
 stva od 31. oktobra 1912. raspisuje se
 natječaj za dva mjesta občinskog redara
 sa godišnjom plaćom od K 1140, stana-
 rinom K 120 i paušalom za odjelo K 100
 i to za službu Matulji kolodvor i Matulji
 mjesto, i za službu Zamet-Kantrida.

Molbe za raspisana mjesta imaju se
 podneati do 15. decembra t. g. podpa-
 nom občinskom poglavarstvu, obložene
 krstnim listom, svjedočbom obćinarstva,
 donošenja i licencijom, te eventualnim
 vojničkim dokumentom. Prednost imaju
 će oni, koji su već u takovoj službi bili
 i koji uz hrvatski poznaju njemački ili
 talijanski jezik barem u govoru.

Obćinsko poglavarstvo:

Kastav, dan 21. novembra 1912.

3499 2-2 Načelnik: Jelušić.

8861

Poziv

na XXIII. glavnu skupštinu podpisane ko-
 larske zadruge, koja će se održavati u
 prostorijama „Nar. Doma“ pod Buzetom
 dne 7. decembra 1912. Početak u 9 sati
 u jutro sa sljedećim

Dnevnim redom:

1. Uplaćivanje godišnje članarine.
2. Nagovor predsjednika.
3. Izvješće tajnikovo.
4. Izvješće blagajnikovo i proračun za god. 1912
5. Predlozi, upiti i zaključci.
6. Eventualna predavanja.

Kolarska gospodarska zadruga

u Buzetu, dne 10. novembra 1912.

Predsjednik: Marijšan Petar v. r.

Oglas.

Daje se na obće znanje, da se bude
 održavali u Dekanatu, usjed namjesničke
 dozvole u Trstu, uz obćni sajam dne 9. sep-
 tembra još sljedeći sajamovi:

dne 9. decembra, dne 9. marca i dne
 9. junja svake godine.

U slučaju, da padne sajam na nedjelju
 ili praznik, vrši se isti — dan kasnije.

Zapanstvo Dekani

dne 26. novembra 1912.

3662

Zupan: Fekić.

Mi tražimo marljivih su- radnika!

3535 1-3
 Srednjoje odjeljenje Češke industrijske
 banke. Zastupstvo na Jugoslavenske
 zemlje — Ljubljana.

g. prof. Ivandić iznesao pred skupštinu,
 što je do sada „Narodna Zajednica“ za
 Zamet i okolicu učinila. Iz njegova smo
 izvještaja doznali, da se je G. O. u trim
 najvažnijim pitanjima za naš kraj zauzeo
 a to su: vodovod, željeznička stanica i
 pristanište parobroda. Čuli smo u kojim
 se stajnju svako od ovih pitanja nalazi a
 obradovao nas saznati, da će se nekoja
 od ovih pitanja po svoj prilici brzo i po-
 voljno riješiti.

Još je g. Rubesa iznesao 3 prešna i
 važna pitanja za Zamet i okolicu a to su:
 pitanje promjene vozne pošte iz Matulja
 do Zamenta, pitanje promjene telefonske
 sveze i napokon pitanje ekspoziture općin-
 skog ureda i općinske policije. Odlučilo
 se jednoglasno, da se imade podružnica
 najprije daviti ovim pitanjima, ishoditi
 njihovoro skoro riješenje, eventualno uz po-
 moć Centralnog Odbora N. Z. z. I.

Poslije toga zahvalio se je predsjednik
 podružnice na izboru, zahvalio se skupštin-
 arima na odzivu i pozornom slušanju
 rasprave, zamolio je članove da njega i
 cijeli odbor podupru u radu i nastojanju
 i zaključio je skupštinu.

Jubilarna crkva u Opatiji OI tamo
 nam pišu, da će se na proljeće početi sa
 gradnjom carske jubilarne crkve u Opa-
 tiji, za koju je jurve skupljeno 850.000 K.
 Do jeseni buduće godine ima biti nova
 crkva pod krovom. Gradnja nove crkve
 povjerena je kranjkom gradjevnom po-
 duzetničtvu u Ljubljani. Crkva će biti
 gradjena kao bazilika sa kopolom i slo-
 bodno stojećim zvonikom.

Pazinski kotar:

Odbor „Političkog društva za Hrvate
 i Slovence u Istri“ u svojoj sjednici od
 28. studenoga t. g. konstituirao se izabrav
 podpredsjednikom dr. Ivana Zuccona, a
 tajnikom i blagajnikom Josipa Stihovića.

Protresajući pak sadanji položaj, stvorio
 je zaključak, s kojim:

sa zasnošom pozdravlja divski podvig
 bratskih naroda na Balkanu u borbi za
 slobodu i pravdu u ratstvu stenjuće su-
 pljemena braće;

sa udivljenjem prati junacka djela nji-
 kovih neslomivih saveznih četa uz želju,
 da krive donešene i lovori stečeni na boj-
 nim poljanama budu okrunjeni konačnim
 postignućem postavljenog si cilja;

sa ponosom ističe, da dočim su Hrvati
 za vjekove tvorili tvrdi bedem Europi
 proti najezdi barbarških svjetskih plemena,
 je konačno uspjelo bratskom srbeškom i
 bugarskom narodu, da u savezu sa Grčkim
 narodom, tim nosiocem najstarije europ-
 ske civilizacije, sloma njihove krvoločne
 horde, brišući na taj način sig vječne sra-
 motne sa lica Europe;

smatra vjekovima i krvlju povećanom
 predošom austro-ugarske države, da na-
 stoji o postignuću gornjeg cilja, te prema
 tome dužnosti i sadatkom njezine vlade,
 da iskrenim sučelanjem uredi trajne i pri-
 jateljake odnose sa pobjedonosnim bal-
 kanakim državama;

ostekuje od iste vlade, da će takodjer u
 prvom redu odobriti neopravdane, ne-
 znosne i protivobroditne odnose u Hrvat-
 skoj krajevini, te uvesti lakeve, koji od-
 govoreju njezinom državopravnom odno-
 šaju osnovanom na ugovoru izravno sklop-
 ljenom sa predošom Austrijskom kraljev-
 nom te dobrobiti obostranoga hvalaboga na-
 reda.

Pazin, 1. decembra 1912.

Tajnik: Predsjednik:
 Josip Stihović. Dr. Dinko Trinačević.
 Stano u Pazinu. Naš vrši zamjenik g.
 Josip Stano, počastil će opet grad Pazin
 sa svojim honorarom, koji će biti u ne-
 djelja 8. o. m. u 8 i pol sati na večer u
 voluboj dvorani „Nar. Doma“. Mi svaki
 njegova četa ostadoše nezabavljivi u
 duzi svijti, koji su ga pred dvije godine
 čuli, pa se vandroš radoju, što će ga

opet slušati. Nema sumnje, da će i drugi
 u velikom broju pohrliti na taj umjetnički
 užitak.

Koparski kotar:

Piranski izasivači. Narodna pučka
 škola, što ju je ljetos podiglo i otvorilo
 ravnateljstvo naše „Družbe“ kod sv. Lu-
 cijice u piranskoj obćini za slovensku škol-
 sku djecu ne samo da je pomislila nečiste
 račune piranske Sinjorije, već ih je ona
 dapače do biesnosti razdraživala.

Vični do sada postupali s našim nara-
 dom u onoj obćini kao sa bespravnim
 robljem, ili kao što postupaju bogataši u
 susjednoj Italiji nečovječno sa svojim ko-
 loni, ostali su zabezknuti i iznenadjeni
 probudjenom samosvjesti tamošnjeg našeg
 naroda i jučerašnjih svojih robova.

Sagradili su doduže piranski vlastodržci
 tomu narodu na vanjštini dvije krasne
 škole, ali čisto taljanske škole, u kojima
 nisu slovenska i hrvatska djeca niti rietci
 u materinskom jeziku čula.

Kroz godine punila su te škole većinom
 naša djeca, iz koje ljetodose stvarati ljute
 janičare, koji bi bili s vremenom zamržili
 žestokom mržnjom na svoj rod i na ma-
 terinski jezik. J. dan dio te djece otela je
 „Družba“ gotovom iznenadjanju time, što
 je toj dječi otvorila vrata narodne pučke
 škole u Sv. Luciji, nedaleko lječilišta
 „Portorose“. Odatle silna vika i krika u
 piranskoj republici, kakvom se smatra in-
 teligentniji i radikalniji dio tamošnjih ta-
 lijanskih građana.

Videći da molbe, nagovori i grožnje
 više nepomažu, da se naš seljak neda
 više od bivših gospodara za nos voditi,
 da je konačno i on progledao, te da želi i
 hoće, bilo kako, osloboditi se taljanskog
 gospodstva i narinute mu taljanske na-
 zovi kulture, stadoše se piranska gospoda,
 putem ili pomoću svojih podrepnica,
 našemu narodu time osvećivati, da ga
 u svom gradiću bezobrazno grde, psuju i
 ruže a njegove kuće, sieno i drugi posjed
 vatrom ili lnače uništuju. Zapalili su ili
 dali zapaliti ti nazovi prosvjetitelji našega
 naroda u piranskoj okolici dvojici prvaka
 kuće a drugim više stogova siena, slame
 itd. Na taj način ljetodose kaznili ili
 ukrotili prkosne i neposlušne — kako
 kažu — barbarške kmetlove.

Nu posto nije ni to divljacko sredstvo
 pomoglo, izmudriše drugo, žeste i gnur-
 nije sredstvo. Znajuć da će neuka i ne-
 izkusna čovjeka najlaglje unearčiti time
 ako ga na bilo kakvo nepromišljeno ili
 prengnjeno djelo izazovu, šalju među
 narod svoje plaćenike, izazivajući ih pro-
 katere, koji upotrebljuju tada i najbezo-
 braznija sredstva samo da koga na kakav
 nepromišljeni korak navedu.

Tako čitamo u istim taljanskim novi-
 nama, da su uposlednje doba opetovno
 nemilosrdno izlemali nekolicinu naših se-
 ljaka, koji su, infamno izazvani, moždi
 odgovorili a druge pak, koje nisu mogli
 izlemati — jer ih bijaše mnogo na okupiti
 — prijavivše oružničtvu. Tako su nekoi
 jedinici već nastradali a drugi će doći u
 šake taljanskih sudaca.

Mi smo u ovom listu opetovno pozvali
 političku obćinu u Kopru da već jednom
 uvede red i mir u piranskoj obćini. Do
 danas nam nije poznato da bi se bilo
 proti plaćkaćam u okolici Sv. Lucije bilo
 što god poduzelo.

Naš se je narod iz one obćine i sam
 pritisao političkoj obćini u Kopru, jer mi
 je već dogorilo do nokata. Narod si više
 ne može da pomogne pred bezboznicima
 piranske Sinjorije.

Posivljemo još jednom političku obćinu
 u Kopru da ukroti te bezboznike i nji-
 hove gospodare, inače morali će da pro-
 govore naši zastupnici u Betu. Turčina
 ljevaju iz Europe, mi ga nećemo u Istru.
 Popunitelbni izbori u zastupstvo ob-
 ćine Milje. Istarski Talijanci, koje su

austrijske vlade do mozga pokvarile time,
 što su im svuda i u svemu bile na ruku i
 svaku im voljicu i željicu vazda ispu-
 njavale — čim opaze, da ne mogu svoje-
 voljno i bezobzirno koju svoju namjeru
 provesti, objese nos, pak s'anu igrali ulogu
 razmažene, prepošne i pokvarene djece.
 Ako im se ne dade odmah sve što im se
 hoće ili što traže, bace svaki obzir pod
 noge pak ostave posao tobož uvriedjeni i
 nezadovoljni. Tu svoju izkvarenu čud po-
 kazali su i oni članovi občinskog zastup-
 stva u Miljama, koji se krše kao za po-
 rugu liberalnima i koji bijahu prošle go-
 dine izabrani u občinsko zastupstvo u
 I. izbornom tjelu.

Videći oni, da su u zastupstvu u ma-
 njini, i da ne mogu tamo gospodarti bez-
 obzirno i samovoljno, kao što bijahu vični
 i kao što rade njihovi istomišljenici u dru-
 gim obćinama Istre, osobito tamo, gdje
 drže pod petom mnogobrojne slavenske
 obćinare, bacije svoje nečisto oružje među
 kuruzu te se junacki povukoše sa bojnog
 polja. Položiše naime svoje mandate. Nu
 ta sjajna ritirada, kao ona glasovitih ge-
 nerala Italije, kojim je bio pred desetak
 godina kralj menelik u Abisiniji podbrusio
 brzo i lahke pele — ne bijaše poduzeta
 bez neke tajne osnove. Očekivali su na-
 ime i nadali su se, da će im uspjeli za
 sobom povući i ostala dva tjela občinskog
 zastupstva ili drugih rietcima, da će vlada
 raspustiti rade njihovih tira čitavo zastup-
 stvo. U toj nadi kriepili su ih talijanski
 članovi zemaljskog odbora u Poreču, te
 je poznati putujući član tog odbora sve i
 sva u Trstu poduzeo, nebi li carske ljude
 sklonuo na raspust svega zastupstva ob-
 ćine Milje. Zahtjev njegov bijaše ne samo
 nezakonit, nego i krajno drzovit, te mu
 gospoda na c. kr. namjesničtvu — možda
 i teška srca — dadoste ovaj put kosaricu.

Ostao je dakle „putujući član“ zemaljs-
 kog odbora za Istru ovaj put duga nosa,
 a njegove podrepnice u Miljama skrajno
 razočarani i iznenadjeni.

C. kr. namjesničtvu u Trstu odlučilo je
 naime, da se ostavku občinskih zastupnika
 I. tjela u Miljama uzme do znanja i da
 se provede novi ili popunitelbni izbor za-
 stupnika samo za I. tjelo.

Taj izbor bijaše proveden prošloga čedna
 bez liberalaca i proti njihovoj volji. Iz-
 abrani bijahu naime i pomoću slovenskih
 obćinara sve sami članovi taljanske pučke
 ili kako ih liberalci zovu klerikalne stranke.

Time su isključeni iz občinskog zastup-
 stva poave nazovi liberalci i vodi obćin-
 sku upravu taljanska pučka ili klerikalna
 stranka.

U zastupstvu imade i nekolicina slo-
 venskih članova iz izvanjaskih poreznih
 obćina, koji su do sada podupirali pristate
 taljanske pučke stranke a pošto je ovim
 posljednjim uspjelo riešiti se u zastupstvu
 svojih protivnika nazovi liberalaca pomoću
 slovenskih obćinara i njihovih prvaka, to
 lnače naš narod u onoj obćini ne samo
 pravo tražiti, da se zadovolji sa strane ob-
 ćinske uprave svim njegovim pravednim
 zahtjevima, već je dapače sveta dužnost
 te uprave, da ide zanemarenim i zapu-
 štenim suobćinarima slovenske narodnosti
 u izvanjaskim poreznim obćinama u svako
 obćine na ruku.

Obćinski izbori se vrše kod nas redov-
 ito svake tri godine, te gospoda današnji
 upravljajući miljeke obćine nebi smjeli za-
 boraviti, da će opet trebati slovenske ob-
 ćinare i njihovog glasova i da se samo nji-
 hovom pomoći i sudjelovanjem mogu ur-
 držati na vlasti. Dakle milo sa dragi!

Bosanske pitane purane

posve obćinske razmiješice posrećem franko
 K 2 po kilogramu Francišta Deroci, Bu-
 hinije kraj Kreke, Bosna. Naručbe prima i
 A. Perko, Pula, tiskara Legija.

